



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.6.2019 r.
COM(2019) 501 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

**w sprawie krajowego programu reform Belgii na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady
na temat przedstawionego przez Belgię programu stabilności na 2019 r.**

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Belgii na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Belgię programu stabilności na 2019 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych¹, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 21 listopada 2018 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2019 r. Uwzględniła ona w należyтым stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 21 listopada 2018 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Belgii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 9 kwietnia 2019 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro”).

¹ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

- (2) Jako państwo członkowskie, którego walutą jest euro, oraz ze względu na bliskie powiązania pomiędzy gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej, Belgia powinna zapewnić pełne i terminowe wdrożenie zalecenia dla strefy euro, co znajduje odzwierciedlenie w zaleceniach 1–3 poniżej.
- (3) Sprawozdanie krajowe za 2019 r. dotyczące Belgii² zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2019 r. Zawiera ono ocenę postępów Belgii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 13 lipca 2018 r., działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Belgii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.
- (4) W dniu 26 kwietnia 2019 r. Belgia przedłożyła swój krajowy program reform na 2019 r. i program stabilności na 2019 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (5) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („funduszy ESI”) na lata 2014–2020. Jak przewidziano w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013³, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach wówczas, gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych informacji na temat wykorzystania przez nią tego przepisu w ramach wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność europejskich funduszy ESI z należytym zarządzaniem gospodarczym⁴.
- (6) Belgia jest obecnie objęta funkcją zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu oraz podlega ustaleniom w zakresie reguły dotyczącej zadłużenia. W programie stabilności na 2019 r. rząd planuje stopniową poprawę salda nominalnego z deficytu na poziomie 0,7 % PKB w 2018 r. do wartości 0,0 % PKB w 2022 r. Po przeliczeniu salda strukturalnego⁵ nie planuje się osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego, którym jest osiągnięcie równowagi budżetowej w kategoriach strukturalnych, w okresie objętym programem stabilności na 2019 r. Program stabilności na 2019 r. przewiduje, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB – po osiągnięciu szczytowego poziomu wynoszącego niemal 107 % PKB w 2014 r. i spadku w 2018 r. do 102 % PKB – będzie kontynuować trend spadkowy, osiągając w 2022 r. poziom 94 %. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny. Jednocześnie nie sprecyzowano jeszcze środków niezbędnych do wsparcia deficytu docelowego przewidywanego od 2020 r., co – zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2019 r. – przyczynia się do prognozowanego na 2020 r. pogorszenia salda strukturalnego, przy założeniu niezmiennego kursu polityki.

² SWD(2019) 1000 final.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁴ COM(2014) 494 final.

⁵ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, nieuwzględniającym środków jednorazowych i tymczasowych, ponownie przeliczone przez Komisję przy użyciu wspólnie uzgodnionej metodyki.

- (7) W dniu 5 czerwca 2019 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 TFUE w związku z nieprzestrzeganiem przez Belgię reguły dotyczącej zadłużenia w 2018 r. W sprawozdaniu stwierdzono, po dokonaniu oceny wszystkich istotnych czynników, że na obecną chwilę wyniki analizy nie pozwalają jednoznacznie stwierdzić, czy określone w Traktacie i w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1467/1997 kryterium długu jest spełnione czy też nie.
- (8) W swoim programie stabilności na 2019 r. Belgia potwierdza wniosek zawarty w projekcie planu budżetowego na 2019 r. o skorzystanie z elastyczności w ramach funkcji zapobiegawczej zgodnie ze „Wspólnie uzgodnionym stanowiskiem dotyczącym elastyczności przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu” zatwierdzonym przez Radę ECOFIN w lutym 2016 r. Belgia wystąpiła z wnioskiem o tymczasowe odchylenie o 0,5 % PKB od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego w związku z realizacją ważnych reform strukturalnych mających pozytywny wpływ na długoterminową stabilność finansów publicznych. Reformy strukturalne to reforma systemu emerytalnego, przeniesienie obciążeń podatkowych, reforma opodatkowania osób prawnych, reforma rynku pracy oraz reforma administracji publicznej. W prognozie Komisji z wiosny 2019 r. potwierdzono, że Belgia przestrzega w 2019 r. minimalny poziom odniesienia, co daje margines bezpieczeństwa w kierunku progu deficytu wynoszącego 3 % PKB. Wszystkie reformy zostały już w pełni uchwalone, z wyjątkiem reformy administracji publicznej. Ze względu na charakter wprowadzonych środków, w szczególności przeniesienia obciążeń podatkowych i reformy opodatkowania osób prawnych, nadal istnieje niepewność co do ich skutków krótkoterminowych, zwłaszcza ze względu na ich charakter, który nie jest neutralny budżetowo, co pogarsza sytuację budżetową. Niemniej zwiększyły one potencjał wzrostu gospodarki, obniżyły stopę bezrobocia i zmniejszyły ryzyko zakłóceń równowagi makroekonomicznej, co pozytywnie wpływa na zdolność obsługi zadłużenia w perspektywie średnio- i długoterminowej. Na tej podstawie można obecnie uznać, że Belgia kwalifikuje się do przyznania jej tymczasowego odchylenia wynoszącego 0,5 % PKB w 2019 r., o które wystąpiła, pod warunkiem że prawidłowo wprowadzi uzgodnione reformy, co będzie monitorowane w ramach europejskiego semestru.
- (9) W dniu 13 lipca 2018 r. Rada zaleciła Belgii zapewnienie, by stopa wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 1,8 % w 2019 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,6 % PKB. Jako że Belgia kwalifikuje się do przyznania jej tymczasowego odchylenia wynoszącego 0,5 % PKB w ramach klauzuli dotyczącej reformy strukturalnej, wymagana korekta strukturalna na 2019 r. może zostać zmniejszona do 0,1 % PKB, co odpowiada stopie wzrostu nominalnego wydatków pierwotnych netto nieprzekraczającej 2,8 % w 2019 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2019 r. istnieje ryzyko znacznego odchylenia od zalecanej ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego w 2018 r. i 2019 r. w ujęciu łącznym.
- (10) W 2020 r., w związku z faktem, że wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych Belgii przekroczy 60 % PKB, a prognozowana luka produktowa wyniesie 0,1 %, stopa wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto nie powinna przekroczyć 1,6 %, co odpowiada korekcie strukturalnej na poziomie 0,6 % PKB według wspólnie uzgodnionej macierzy dostosowań wymogów na mocy paktu stabilności i wzrostu. Według prognozy Komisji z wiosny 2019 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki istnieje ryzyko znacznego odchylenia od tego

wymogu w 2020 r. Z pobieżnej oceny wynika, że w latach 2019 i 2020 Belgia nie spełni warunków reguły dotyczącej zadłużenia. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że od 2019 r. konieczne będą dodatkowe działania w celu spełnienia wymogów paktu stabilności i wzrostu. Ważne byłoby wykorzystanie wszelkich nieoczekiwanych zysków do dalszego obniżania wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych. Średnioterminowa i długoterminowa stabilność finansów publicznych Belgii jest nadal zagrożona ze względu na połączenie wysokiego wskaźnika relacji długu do PKB i prognozowanego wzrostu kosztów związanych ze starzeniem się społeczeństwa, w szczególności związanych z emeryturami i opieką długoterminową. W 2015 r. uchwalono szereg reform emerytalnych, które podnoszą ustawowy wiek emerytalny z 65 do 66 lat od 2025 r. i do 67 lat od 2030 r. Zaostrzono również wymogi dotyczące wieku i stażu pracy w przypadku osób przechodzących na wcześniejszą emeryturę. Wydatki publiczne na emerytury wzrosną jednak nadal o 2,9 punktu procentowego PKB w okresie do 2070 r., głównie w ciągu najbliższych dwudziestu lat. Ponadto warunki przechodzenia na wcześniejszą emeryturę w przypadku szeregu dużych grup urzędników służby cywilnej są nadal korzystniejsze niż warunki ogólne. Przewiduje się, że do 2070 r. wydatki publiczne na opiekę długoterminową wzrosną o 1,7 punktu procentowego PKB – jest to wzrost powyżej średniej, przy czym już teraz jest to jeden z najwyższych poziomów wydatków w UE. Opieka długoterminowa jest rozdrobniona organizacyjnie i kompetencje rozkładają się obecnie na różne szczeble administracji, co stwarza problem, jeśli chodzi o niektóre aspekty efektywności wydatków; nie jest jeszcze jasny wpływ netto niedawnych zmian w zakresie odpowiedzialności. W osiągnięciu zamierzonego przyrostu wydajności pomocne byłoby udoskonalenie zarządzania. Być może istnieją możliwości optymalizacji koszyka usług opieki w celu poprawy wydajności kosztowej systemu opieki długoterminowej.

- (11) Istnieją możliwości poprawy struktury i efektywności wydatków publicznych w celu stworzenia większych możliwości dla inwestycji publicznych. W Belgii łączne wydatki wyrażone jako odsetek PKB pozostają jednymi z najwyższych w strefie euro pomimo niedawnego spadku tego wskaźnika. Wysoki poziom wydatków publicznych wskazuje na to, że istnieje możliwość korekty budżetowej w większym stopniu opartej na wydatkach. Wyniki niektórych polityk oraz jakość niektórych usług publicznych rodzą pytania o efektywność kosztową, jeśli wziąć pod uwagę wysoki poziom wydatków publicznych. Przeglądy wydatków publicznych i oceny polityki mogłyby pomóc Belgii w ustaleniu priorytetów i poprawie efektywności wydatków publicznych. Ponadto można by wykorzystać przeglądy wydatków publicznych do oceny efektywności pośredniego wsparcia publicznego przeznaczanego dla działalności przedsiębiorstw w obszarze badań i rozwoju, które, wyrażone jako odsetek PKB, są najwyższe w Unii Europejskiej i w ubiegłym roku po raz kolejny wzrosły. Władze federalne i regionalne wyraziły ostatnio zainteresowanie włączeniem przeglądów wydatków do swoich mechanizmów budżetowych.
- (12) Koordynacja budżetowa między poszczególnymi podmiotami nie jest obecnie wystarczająco elastyczna, aby umożliwić inwestycje publiczne w duże projekty. W federalnym państwie członkowskim takim jak Belgia, gdzie duża część kompetencji dotyczących wydatków została przeniesiona na poziom regionów, konieczna jest skuteczna koordynacja budżetowa. Pomimo porozumienia o współpracy podpisanego w 2013 r. nadal nie osiągnięto formalnego porozumienia w sprawie rocznych celów na wszystkich szczeblach administracji, co komplikuje koordynację budżetową. W przeciwieństwie do poprzednich programów stabilności, w których komitet pojednawczy „przyjmował do wiadomości” kierunek polityki

fiskalnej, wszystkie szczeble administracji zatwierdziły ogólny kierunek polityki fiskalnej przedstawiony w programie stabilności na 2018 r. i poparły osiągnięcie celów budżetowych do 2020 r. dla wszystkich poziomów administracji. Mimo że zatwierdzenie uwiarygadnia ogólny kierunek fiskalny, nie osiągnięto formalnego porozumienia w sprawie rocznych celów budżetowych na wszystkich szczeblach administracji. Brak porozumienia co do celów na wszystkich szczeblach administracji może podważyć realizację celu średniookresowego w ogólnym kierunku fiskalnym. Ponadto w związku z powyższym wydział potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w Wysokiej Radzie ds. Finansów nie może skutecznie monitorować realizacji tych celów. Program stabilności na 2019 r. zawierał jedynie orientacyjne ogólne i pośrednie cele budżetowe, ponieważ dnia 26 maja 2019 r. odbyły się wybory na szczeblu federalnym oraz na szczeblu regionów i wspólnot.

- (13) Niedawny wzrost gospodarczy doprowadził do wzrostu zatrudnienia, które jest obecnie na najwyższym poziomie od dziesięciu lat. Współczynnik aktywizacji osób biernych zawodowo i bezrobotnych utrzymuje się jednak na niskim poziomie i Belgia nie jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu strategii „Europa 2020”, jakim jest zatrudnienie na poziomie 73,2 %. Wciąż utrzymują się duże regionalne różnice na rynku pracy. Bezrobocie wśród młodzieży w Brukseli znacznie przewyższa średnią w Unii. Poziom uczestnictwa w rynku pracy jest niski w przypadku osób o niskich kwalifikacjach, osób ze środowisk imigranckich, pracowników w starszym wieku i osób niepełnosprawnych, co świadczy o tym, że czynniki zarówno strukturalne, jak i specyficzne dla danej grupy utrudniają integrację na rynku pracy, a stosowane środki aktywizacji zawodowej nie są równie skuteczne dla wszystkich grup ludności. Wskaźnik zatrudnienia starszych pracowników (55–64 lat) utrzymuje się poniżej średniej UE, a różnica w stosunku do średniej unijnej wciąż rośnie w przypadku osób w wieku powyżej 60 lat. Wśród osób ze środowisk imigranckich, zwłaszcza kobiet, nadal obserwuje się wyższy poziom bezrobocia, niższy wskaźnik aktywności zawodowej, wyższy poziom ubóstwa pracujących oraz zatrudnienie poniżej kwalifikacji. Chociaż wprowadzono pewne środki wsparcia integracji nowych migrantów i walki z dyskryminacją, nadal brakuje skoordynowanego podejścia do rozwiązywania problemów, z którymi borykają się osoby ze środowisk imigranckich. W ramach reformy tzw. „porozumienia na rzecz zatrudnienia” wprowadzono środki na rzecz aktywizacji na rynku pracy, ale ich skuteczność będzie musiała jeszcze zostać poddana ocenie.
- (14) Nadal funkcjonują czynniki finansowe zniechęcające do podjęcia pracy. Przeniesienie obciążeń podatkowych zmniejszyło wprawdzie klin podatkowy, pozostaje on jednak nadal średnio na wysokim poziomie w odniesieniu do wszystkich pracowników, z wyjątkiem osób o bardzo niskich dochodach (pięćdziesiąt procent średniego wynagrodzenia). Belgia jest jedynym państwem członkowskim, w którym świadczenia dla bezrobotnych nie są ograniczone w czasie, mimo że ich wysokość jest stopniowo redukowana. Istnieją również czynniki finansowe zniechęcające beneficjentów świadczeń z tytułu choroby i niepełnosprawności oraz innych żywicieli rodziny do podejmowania zatrudnienia w pełnym wymiarze. W szczególności w przypadku rodziców samotnie wychowujących dzieci (oraz w mniejszym stopniu par z dziećmi) zachęty finansowe do podjęcia zatrudnienia (w pełnym wymiarze) są ograniczone ze względu na połączenie kosztów i utratę świadczeń. Ponadto mogą występować problemy z koordynacją ze względu na podział odpowiedzialności za ochronę socjalną na szczeblu federalnym, regionalnym i lokalnym. System zabezpieczenia społecznego nie obejmuje wszystkich osób zatrudnionych, a niektórym brakuje ochrony socjalnej.

- (15) Powodem do niepokoju jest spadek wyników kształcenia i utrzymywanie się znacznych różnic w systemie edukacji. Odsetek młodych ludzi, którzy nie opanowali podstawowych umiejętności, można by podnieść, zwłaszcza we wspólnocie francuskiej, gdzie odsetek ten jest wyższy od średniej OECD. Duże są różnice w wynikach kształcenia ze względu na sytuację społeczno-gospodarczą i pochodzenie ze środowiska imigracyjnego. Nauczyciele potrzebują więcej wsparcia, aby radzić sobie z różnorodnością, i nadal istnieje potrzeba ulepszenia systemu ustawicznego doskonalenia zawodowego nauczycieli. Konieczne jest przyspieszenie reform mających na celu poprawę wyników kształcenia i zniwelowanie różnic, tak aby dać impuls włączeniu społecznemu oraz zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi opartemu na wiedzy specjalistycznej. Postępuje wdrożenie „Paktu na rzecz doskonałości”, ważnego projektu reformy szkolnictwa we wspólnocie francuskiej, który ma poprawić podstawowe umiejętności, wydajność i zarządzanie oraz zwalczać nierówności. Przyjęte zostały dekrety dotyczące organizacji pracy nauczycieli, wspólnego podstawowego programu nauczania, statusu dyrektorów szkół oraz wsparcia nauczania języka francuskiego dla nowych, przyjezdnych uczniów – zaczną one obowiązywać od września 2020 r. Wspólnota flamandzka wdraża reformy w szkolnictwie średnim od roku szkolnego 2019/2020, ale wczesne rozwarstwianie ścieżek edukacji nadal jest powodem do niepokoju. Wpływ tych reform i środków będzie również uwarunkowany ich skuteczną realizacją i monitorowaniem. Parlament federalny obniżył również wiek obowiązku szkolnego z sześciu do pięciu lat. Biorąc pod uwagę wysoki już poziom wydatków na edukację, konieczne będzie wdrożenie reform z większym naciskiem na zwiększenie wydajności i skuteczności systemu, a także jego zdolności do budowania kompetencji ukierunkowanych na przyszłość i odpowiadających potrzebom rynku pracy.
- (16) Niedopasowanie umiejętności i niska mobilność pracowników utrudniają wzrost zatrudnienia i wydajności. Pomimo szeregu środków o zasięgu regionalnym i federalnym mających rozwiązać problem niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej i poprawić aktywizację zawodową, również w ramach „porozumienia na rzecz zatrudnienia”, w kilku sektorach odnotowuje się niedobory siły roboczej, zwłaszcza w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych, budownictwa i zdrowia. Wzrost sektora budownictwa jest hamowany przez brak umiejętności i niedobór siły roboczej. W niektórych sektorach istnieją znaczne potrzeby, jeśli chodzi o przekwalifikowywanie i podnoszenie kwalifikacji pracowników. Niski jest również udział dorosłych w kształceniu i szkoleniu oraz mobilność zawodowa. Istotną kwestią są słabe umiejętności językowe, zwłaszcza w Brukseli, gdzie według krajowego programu reform około 50 % ofert pracy wymaga znajomości zarówno języka francuskiego, jak i niderlandzkiego. Odsetek osób z wyższym wykształceniem jest wysoki, ale zbyt mało jest absolwentów w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM). W 2016 r. Belgia zajmowała 26. miejsce w UE pod względem liczby absolwentów szkół wyższych w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki, przy równocześnie niskim wskaźniku nowych studentów, zwłaszcza kobiet, na odpowiednich kierunkach studiów. Realizacja planu działania w zakresie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) na lata 2012–2020 we Flandrii przynosi pozytywne wyniki, jednak liczba absolwentów szkół średnich w tych dziedzinach w szkołach technicznych i zawodowych nie wzrosła od 2010 r. We wspólnocie francuskiej brak jest strategii STEM i ciągle do wdrożenia pozostaje niedawno przyjęta „strategia na rzecz edukacji cyfrowej” w szkolnictwie. Niedobór specjalistów w dziedzinach nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki, którzy równocześnie

dysponowaliby wiedzą z zakresu przedsiębiorczości, hamuje rozwój start-upów. Ogólny poziom umiejętności cyfrowych jest dobry, ale nie poprawia się. W krajowym programie reform zwraca się uwagę na porozumienie między Flandrią a Walonią, które ma poprawić międzyregionalną mobilność pracowników.

- (17) Badania i rozwój koncentrują się w kilku gałęziach przemysłu, a innowacje nie są wystarczająco upowszechnione w innych sektorach gospodarki, co w ostatecznym rozrachunku ogranicza wzrost wydajności. Oprócz Flandrii, badania ze środków publicznych w innych regionach i wspólnotach wydają się być poniżej średniej unijnej. Istnieją również dysproporcje regionalne i subregionalne, jeśli chodzi o badania, rozwój i innowacje. W krajowym pakcie na rzecz inwestycji strategicznych uznano, że upowszechnianie cyfryzacji jest obiecującym sposobem poprawy wydajności i zdolności innowacyjnych Belgii. Wymaga to inwestycji w infrastrukturę cyfrową, w tym skutecznego wprowadzania technologii 5G, rozwoju kapitału ludzkiego i ducha przedsiębiorczości, a także szybszego wykorzystywania technologii cyfrowych, w szczególności przez przedsiębiorstwa pozostające w tyle.
- (18) Jakość infrastruktury drogowej jest coraz gorsza, co jest skutkiem niskich inwestycji publicznych w ciągu minionych lat. Jednocześnie utrzymanie dużej i gęstej sieci wydaje się mało wydajne kosztowo dla regionów i władz lokalnych. Drogi w Belgii należą do najbardziej zatłoczonych dróg w Unii. Infrastruktura kolejowa jest gęsta i dobrej jakości, ale jej ukończenie i modernizacja okazują się trudne; występują zatory komunikacyjne zwłaszcza wokół Brukseli i na trasach prowadzących do portów w Antwerpii i Zeebrugge. Planowane są znaczne inwestycje w podmiejską infrastrukturę kolejową i system sterowania, ale są one spowalniane zwłaszcza przez zasady przydziału środków budżetowych w poszczególnych regionach. Ponadto zachęty o charakterze zakłócającym konkurencję i bariery dla konkurencji i inwestycji w krajowe pasażerskie przewozy kolejowe i międzymiastowy transport autokarowy ograniczają podaż i popyt na alternatywne zbiorowe i niskoemisyjne usługi transportowe. Coraz większe zagęszczenie ruchu wynika częściowo z ciągłego wzrostu liczby samochodów osobowych, na co wpływ mają bezpłatne drogi, ulgi na samochody służbowe oraz niskie stawki podatku ekologicznego. Wysokie podatki od transakcji związanych z nieruchomościami oraz system samochodów służbowych mają niekorzystny wpływ na mobilność. Spadła jakość usług kolejowych, wiele można również poprawić, jeśli chodzi o usługi komunikacji publicznej miejskiej i miejsko-wiejskiej, zwłaszcza w Walonii, gdzie dojazd do miejsca pracy jest poważnym utrudnieniem dla osób poszukujących pracy. Zgodnie z krajowym programem reform realizowane są ważne inwestycje i reformy we wszystkich regionach, natomiast na szczeblu federalnym (we współpracy z regionami) postępuje realizacja sieci kolei podmiejskiej wokół Brukseli. Belgia przyjęła ustawę o otwarciu rynku krajowych przewozów kolejowych, ale udział przewozów pasażerskich w ramach obowiązku świadczenia usługi publicznej, z bezpośrednio udzielanymi zamówieniami, utrzymuje się w Belgii na bardzo wysokim poziomie. Prywatni przewoźnicy autobusowi nie mogą wykonywać przewozów międzymiastowych. Przepisy dotyczące taksówek różnią się w zależności od gminy. Mimo że regiony opracowują własne plany mobilności, złożona koordynacja utrudnia opracowanie spójnej wizji mobilności w Belgii, jak również połączeń z miastami i regionami przygranicznymi. Kolejowy organ regulacyjny mógłby rozszerzyć zakres swojej działalności regulacyjnej.
- (19) Znacznych inwestycji wymaga transformacja sektora energetycznego. W osiągnięciu celów związanych redukcją emisji na 2020 r. i 2030 r. pomoże renowacja starych

budynków pochodzących z czasów sprzed wprowadzenia norm energetycznych. Wprowadzanie paliw alternatywnych przebiega dość wolno. Istnieje potrzeba znacznych inwestycji w wytwarzanie energii, a także w przepustowość połączeń wzajemnych, magazynowanie w inteligentnych sieciach oraz efektywność energetyczną.

- (20) Pomimo wysiłków podejmowanych przez rząd, obciążenia regulacyjne i administracyjne przedsiębiorstw są nadal duże i wpływają na przedsiębiorczość. Zmniejszono opodatkowanie start-upów i małych przedsiębiorstw, ale system podatkowy jest nadal złożony w przypadku inwestycji finansowych. Belgia przyjęła reformę kodeksu prawa spółek, zmniejszając liczbę form prawnych przedsiębiorstw, ułatwiając korzystanie z komunikacji elektronicznej przy czynnościach prawnych, zmniejszając minimalne wymogi kapitałowe oraz, zgodnie z krajowym programem reform, reformując prawo upadłościowe w celu objęcia nim wolnych zawodów. Mimo to problemem nadal są duże opóźnienia w wydawaniu pozwoleń na budowę, wysokie koszty rejestracji nieruchomości i długie postępowania sądowe. Sądy administracyjne doświadczają problemów wynikających z braku zasobów i przeciągających się w czasie postępowań, co powoduje znaczne opóźnienia, zwłaszcza w przypadku pozwoleń na budowę, ale również w przypadku procedur zamówień publicznych. Ponadto skomplikowana i nie zawsze skuteczna jest koordynacja w dziedzinie klimatu, energii, cyfryzacji i transportu. Współpraca między organami celnymi a organami nadzoru rynku nie jest optymalna, co zwiększa ryzyko przedostawania się przez belgijskie granice do UE towarów niezgodnych z wymogami. W proces kształtowania polityki należy lepiej włączyć ocenę skutków. Jakość cyfrowych usług publicznych dla przedsiębiorstw jest niska. Poważnym wyzwaniem pozostaje brak cyfryzacji w sądownictwie, zwłaszcza jeśli chodzi o gromadzenie danych. Ukończenie cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości jest ważnym warunkiem dalszej poprawy jakości wymiaru sprawiedliwości, m.in. aktualizacji procesów biznesowych i lepszego zarządzania zasobami ludzkimi i finansowymi w sądach.
- (21) Bariery dla konkurencji i inwestycji w niektórych usługach dla przedsiębiorstw hamują wzrost i wydajność. Wskaźniki wejścia nowych usługodawców na rynek są znacznie poniżej średniej UE, a zyski są wyższe od średniej UE. Na podstawie opracowanego przez Komisję wskaźnika restrykcyjności można stwierdzić, że belgijskie ramy regulacyjne dla księgowych, doradców podatkowych, architektów i agentów nieruchomości są znacznie bardziej restrykcyjne niż średnia UE. W niedawno przyjętych przepisach wprowadzono bardziej rygorystyczne wymogi w odniesieniu do rzeczników patentowych. Według szacunków Federalnego Biura Planowania zdecydowane zmniejszenie obciążeń regulacyjnych w dziedzinie usług prawnych, księgowych oraz architektonicznych poprawiłoby wydajność pracy. Honoraria urzędowe notariuszy z tytułu transakcji dotyczących nieruchomości są wysokie przy równocześnie wysokich podatkach od nabycia nieruchomości. W regionach nierówno postępuje reforma w zakresie zawodów rzemieślniczych handlowych. W sektorze detalicznym nadal napotyka się ograniczenia operacyjne, które hamują wydajność i zniechęcają do inwestycji. W sektorze supermarketów poziom konkurencji jest niższy od optymalnego, głównie ze względu na dużą koncentrację oraz niską dynamikę wejścia na rynek i wyjścia z rynku. Zgodnie ze wskaźnikiem restrykcyjności w sektorze detalicznym Belgia jest szóstym pod względem restrykcyjności państwem członkowskim, jeśli chodzi o środowisko operacyjne dla detalistów. W krajowym programie reform zwrócono uwagę na niedawne reformy w Brukseli mające ułatwić rozpoczynanie działalności w sektorze detalicznym. Rynek telekomunikacyjny charakteryzuje się wysokim poziomem

koncentracji (szczególnie po niedawnych przejęciach na rynku) i niskim poziomem konkurencji. Skutkiem są stosunkowo wysokie ceny za usługi stacjonarne w porównaniu z innymi krajami. W sieciach stacjonarnych rynek detaliczny charakteryzuje się geograficznym duopolem operatora zasiedziałego i operatorów sieci kablowych. Może to stwarzać przeszkody w świadczeniu przez niektórych operatorów usług wiązanych (połączenia usług stacjonarnych i mobilnych). W krajowym programie reform podkreśla się, że uchwalono reformę prawa gospodarczego, która ma poprawić zasady konkurencji i funkcjonowania belgijskiego organu ds. konkurencji przez usprawnienie procedur oraz zmniejszenie ryzyka kolejnych sporów przed trybunałem (Cour des Marchés/Marktenhof). Belgijski organ ds. konkurencji dysponuje ograniczonymi zasobami w porównaniu z zasobami organów ds. konkurencji innych państw członkowskich.

- (22) Programowanie funduszy UE na okres 2021-2027 mogłoby pomóc w wyeliminowaniu niektórych braków wskazanych w zaleceniach, w szczególności w obszarach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego⁶. Pozwoliłoby to Belgii na maksymalne najlepsze wykorzystanie tych funduszy we wskazanych sektorach, z uwzględnieniem różnic regionalnych.
- (23) W ramach europejskiego semestru w 2019 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Belgii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2019 r. Komisja oceniła również program stabilności na 2019 r. i krajowy program reform na 2019 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Belgii w poprzednich latach. Wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej w Belgii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (24) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2019 r., a jej opinia⁷ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Belgii podjęcie w latach 2019 i 2020 działań mających na celu:

1. Zapewnienie, by stopa wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 1,6 % w 2020 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,6 % PKB. Wykorzystanie nieoczekiwanych zysków do przyspieszenia redukcji wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych. Kontynuowanie reform mających na celu zapewnienie stabilności fiskalnej systemu opieki długoterminowej i systemu emerytalnego, w tym przez ograniczenie możliwości wczesnego opuszczania rynku pracy. Poprawę struktury i wydajności wydatków publicznych, w szczególności poprzez dokonanie przeglądów wydatków oraz koordynację polityki fiskalnej na wszystkich szczeblach administracji, co pozwoli stworzyć możliwości dla inwestycji publicznych.
2. Usunięcie czynników zniechęcających do podejmowania pracy i wzmocnienie skuteczności aktywnej polityki rynku pracy, w szczególności w przypadku osób nisko wykwalifikowanych, pracowników w starszym wieku oraz osób ze środowisk imigranckich. Poprawę wydajności i aspektu włączenia społecznego w systemach kształcenia i szkolenia oraz rozwiązanie problemu niedopasowania umiejętności.

⁶ SWD(2019) 1000 final.

⁷ Na mocy art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

3. Ukierunkowanie polityki gospodarczej w dziedzinie inwestycji na zrównoważony transport, w tym modernizację infrastruktury kolejowej, technologie niskoemisyjne i transformację sektora energetycznego oraz badania i innowacje, zwłaszcza w zakresie cyfryzacji, z uwzględnieniem różnic regionalnych. Rozwiązanie rosnących wyzwań w zakresie mobilności przez wzmacnianie zachęt i usuwanie barier w celu zwiększenia podaży i popytu na niskoemisyjny transport zbiorowy.
4. Zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i administracyjnych, a tym samym stworzenie zachęt dla przedsiębiorczości oraz usunięcie barier dla konkurencyjności w sektorze usług, zwłaszcza w sektorze telekomunikacji, sektorze detalicznym i usługach świadczonych w ramach wolnych zawodów.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*